

סיכומי הדרך היומי

ת"ר ושונתם שיהיו דברי תורה | **מחודדים** | בפיך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא לעורר רחמי שמים מרובים
עבור פינחס בן פיגא מרים לרפואה שלמה

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת ויקרא - ה' ניסן תשע"ז

דף ס"ט ע"א

המוכר את השדה מכר האבנים הקבועים בה, שמניחים על העומרים המונחים בשדה כדי לייבשם, ולעולא הסדורות לעשות גדר לשדה, הקנים שמעמידים תחת הגפנים, תבואה שהיא מחוברת לקרקע אע"ג שהגיע זמן קצירתה, קנים הרבה הגדילים בקלח אחד אע"ג שהן עבות וגסות כיון שהן פחותה מבית רובע אין להן חשיבות לעצמה בטלות לשדה, סוכת השומרים שאינה עשויה בטיט אע"ג דלא קבוע בקרקע, וכל האילנות שבה גם חרוב בבחרותו אע"ג שהוא עב כל זמן שאין מרכיבן אותו דאז יש לו שם בפני עצמו ואינו בטל לשדה, נטיעה קודם שנחתכו ענפיה אע"ג שהוא עב, ולא האבנים והקנים שאינן לצורכו, והתבואה התלושה אע"ג שצריך לשטחה שם שינפח מריח השדה ולייבש, אמר היא וכל מה שבתוכה כולן מכורים, אבל לא קנים הרבה הגדילים בקלח אחד שהיא בית רובע אף על פי שהם דקים, וסוכת השומרים העשויה מטיט שמחובר לארץ דיש לה שם בפני עצמו, וחרוב המורכב והשקמה אחר שנתחתכו ענפיה.

לרבי מאיר מכר כרם מכר תשמישי כרם אע"ג לא קביעי כל כך ולרבנן לא מכר, לכן לר"מ מה דתנן מכר האבנים שהם לצרכה היינו דמתוקנות ומזומנות לכסות בהן העומרים אע"ג שאינן מונחות בתוך השדה, ולרבנן רק אם מונחות בתוכה, ולעולא

דאבנים דמתניתין היינו דהן סדורות לגדר היינו לרבנן דלר"מ לא בעינן שיהיו סדורות, ומה דתנן את הקנים שהן לצרכו לר"מ שמשופין אע"פ שאינן זקופין ונעוצין בקרקע לרבנן רק אם הן זקופים ונעוצין.

כל דבר שיש לו שם בפני עצמו אינו נמכר עם השדה, כגון ערוגה קטנה של בשמים שנקראת ערוגת בושם של פלוני.

מלבנות של פתחים סביב המזוזות שהדלת זוקף עליהן אם הם מחוברים טיט הרי הן בכלל הבית, ואיבעיא כשמחוברים רק ביתידות ונוח לפרקן כיון שאינן צורך הבית כל כך, ואם תמצא לומר דשל פתחים בכלל הבית דנעשו לחיזוק הפתח מהו הדין במלבנות חלונות כיון שנעשו לנוי, ואם תמצא לומר דהוא בכלל הבית מהו הדין בחתיכות עץ שנותנים תחת כרעי המטה ואינם מחוברים למטה אם מכור בכלל המטה.

דף ס"ט ע"ב

'ויקם שדה עפרון אשר במכפלה וכו' וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבולו אשר בכל גבולו דרשינן דדוקא אילנות שצריכים גבול השדה כדי להודיע שהוא שייך לבעל השדה, אבל אילנות חשובים כגון חרוב המורכב וסדן השקמה דבעליהם ידועים [ואינן צריכין גבול] יש להם שם שדה בפני עצמה ואינם נמכרים בכלל השדה.

'וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבולו סביב' שהקונה

נשמח לקבל כתובות אימייל ומספרי הפקס על מנת

שנוכל לשלוח אליכם את העלון

ym5744010@gmail.com | 07373-88-000

שדה קנה גם המצרים וכל האילנות הנטועים בקרקע המיצר.

המוכר קרקע מכר כל הדקלים ושתילין בחורים ומיני דקלים הנקראים הוצין וציצין, ואף על פי כן יש לכתוב כן בתוך השטר שאם יבא השטר לפני בית דין טוען יתנו לו גם כל אלו.

שדה ודקלים אני מוכר לך מכר לו הקרקע והדקלים שבתוכו, וגם עוד שתי דקלים אם יש לו במקום אחר, ואם אין לו צריך לקנות לו או יחזיר מעות בשיווי שני דקלים, אם יש לו דקלים משועבדים לבעל חוב צריך לפדותו.

שדה עם דקלים אני מוכר לך, אם אין שם דקלים הרי זה מקח טעות.

שדה ביה דקלים אני מוכר לך, כוונתו שראוי לדקלים ולא הוי מקח טעות אפילו אין שם דקלים.

שדה אני מוכר לך חוץ מדקל פלוני אם הוא דקל טוב שטוען פירות שייר רק אילן זו, אם דקל רעה הוא מפני שאינו מוציא קב פירות כל שכן שלא מכר הדקלים הטובים.

שדה אני מוכר לך חוץ מאילנות, יש שם אילנות לא מכרן לו אילנות, אבל דקלים וגפנים מכר שאינם נקראים אילנות, אין שם אלא דקלים או גפנים כוונתו היה שאינו מוכר לו הדקלים והגפנים, יש שם דקלים וגפנים ולא אילנות לא מכר הגפנים שהם יותר בכלל אילנות מדקלים.

אמר חוץ מאילנות אם אין שם אלא דקלים אם צריך לעלות לדקל על ידי חבל להוריד הפירות הרי הוא בכלל דקל ואם לא כיון שהוא קטן לא נקרא אילן, ובשאר אילנות כל שעול השור כשעובר תחת האילן כופף האילן אין אלו בכלל אילן ואינו בכלל השור.

יום ראשון פרשת צו - ו' ניסן תשע"ז

דף ע' ע"א

מכר שדה לא מכר חרוב המורכב וסדן השקמה [משום דיש להן שם שדה בפני עצמם וכדתנן במתניתין], ואפילו אמר חוץ מחרוב או סדן פלוני אין כוונתו שמכר השאר דהוי כאומר שדה מכורה לך חוץ משדה פלונית שאין אומרים שמכר לו שאר השדות, ולא יכא דאמרי אפילו אם אמר חוץ מחצי חרוב פלוני לא איבעיא דלא מכר לו שאר חרובין אלא אפילו חצי ששייר באותו חרוב גם לא מכר.

מפקיד שהוציא שטר על הנפקד שהפקיד אצלו פקדון, נאמן הנפקד לומר שהחזירו לו, ואין המפקיד יכול לומר שטרך בידי מאי בעי, דיש לנפקד מיגו לומר שנאנסו [לכן לא היה זהיר להחזיר לו שטרו

כשהחזיר לו הפקדון] וצריך לשבע שהחזיר לו כיון שאם היה טוען נאנסו היה צריך שבועה.

דף ע' ע"ב

המוציא שטר עיסקא על יתומים שמחצה מלוה ומחצה פקדון, לדייני גולה נשבע וגובה כולו, אע"פ שאביהם היה נאמן לומר החזרתי כיון ששטר ביד הנותן, ואין המקבל טוען פרעתי, ולא אמר כן בשעת צואת מיתתו אין אנו טוענין כן עבור היתומים, וכן פסק מר זוטרא, לדייני ארץ ישראל נשבע וגובה רק מחצה דמלוה ולא מחצה דפקדון כיון דאביהם היה יכול לטעון פרעתי, ומה שלא אמר כן בשעת צואת מיתתו משום דאנסו מלאך המות, וכן פסק רבא.

יום שני פרשת צו - ז' ניסן תשע"ז

דף ע"א ע"א

המוכר את השדה אע"פ שאמר כל מה שבתוכה לא מכר את הבור הגת השובך בין חרובים בין שלמים, לר"ע צריך המוכר לקח לו דרך מלוקח לבורו שמכר בעין יפה, לחכמים אינו צריך דאינו מוכר בעין יפה, ואם אמר חוץ מאלו גם לר"ע אין צריך ליקח לו דרך.

מכר בור גת שובך שבשדהו ושייר השדה לעצמו, לר"ע אין הלוקח צריך ליקח לו דרך, דמכר בעין יפה, לחכמים צריך דמכר בעין רעה.

נתן שדה במתנה גם הדברים שאינם בכלל מכר [כדלעיל] הם בכלל המתנה כיון דנותן בעין יפה הכל בכלל, ואם אינו נותן כל הדברים מוטל על הנותן להוציאן מכלל המתנה.

אחים שחלקו זכו בשדה זכו בכל הדברים שבה, כיון דזה נטל שדה אחת וזה נטל שדה כנגדו נתכוונו להסתלק זה מזה.

החזיק בנכסי הגר החזיק בכולה.

נותן מתנה שאמר תנו ביתי לפלוני שיש בה להחזיק עשר חביות על עשר חביות ונמצא שהיה בה להחזיק מאה ועשרים חביות, למר זוטרא קנה רק כשיעור מאה, לרב אשי כיון דנותן בעין יפה נתן כל המאה ועשרים, ומה דאמר מאה משום דלא ידע שיש בה מאה ועשרים.

המקדיש את השדה הקדיש את כולה וכדין מתנה דמקדיש בעין יפה, לר"ש מכל אותן דברים לא הקדיש אלא חרוב המורכב וסדן השקמה.

הקונה שני אילנות בתוך שדה חבירו לא קנה קרקע, אבל מכר קרקע ושייר ב' אילנות לרב הונא שייר גם קרקע בשבילו [למסקנת הש"ס אפילו לר"ע דמוכר

בעין יפה], דאם לא כן כשיזקינו יאמר לו בעל הקרקע עקור אילנך.

דף ע"א ע"ב

לרב הונא דמכר קרקע ושייר ב' אילנות יש לו קרקע, לס"ד דש"ס משום דסבר כחכמים דמוכר בעין רעה ושייר לעצמו קרקע שצריך ליניקת אילנותיו שאפילו אם יזקינו יכול לשתול חדשות.

לר"ש המקדיש שדהו לא הקדיש שאר הדברים אלא חרוב המורכב וסדן השקמה, דסובר דהקדש כמכר ולא הקדיש כל הדברים שאין המוכר מוכר כיון שאינם בכלל השדה, אבל חרוב המורכב וסדן השקמה הגם שאינם בכלל השדה ולכן אינם בכלל מכירה מ"מ הם בכלל הקדש, לס"ד דש"ס משום דסבר דבעין יפה הקדיש נמצא דלא שייר לפניו קרקע ליניקת אילנות הנ"ל ונמצא דיונקין משדה הקדש ואינו יכול ליהנות מהם ועל כרחך הקדישם.

יום שלישי פרשת צו - ח' ניסן תשע"ז

דף ע"ב ע"א

הקדיש שלשה אילנות ממטע עשרה אילנות קטנות בבית סאה, הקדיש הקרקע והאילנות שביניהן, ופודה האילנות והקרקע כדין שדה אחוזה דהאילנות בכלל השדה, אם הם נטועין יותר מעשרה בבית סאה או פחות כיון דהמקדיש בעין יפה מקדיש גם לחכמים הקדיש הקרקע ביניהן ונפדין כדין שדה אחוזה, לר"ש נפדין לפי שוויהן דבעין רעה הקדיש ולא הקדיש הקרקע ביניהן, אפילו אם הקדיש האילנות וחזר והקדיש את הקרקע צריך לפדות האילנות בשווין והקרקע נפדית כדין שדה אחוזה.

המקדיש שדהו לחכמים הגם דסוברים במכר דבעין רעה מוכר מודים דבעין יפה הקדיש, ולכן הקדיש הכל גם הדברים שאינם בכלל מכר, לר"ש בעין רעה הקדיש ושייר לעצמו הכל כמכר ולמסקנת הש"ס שייר אפילו חרוב המורכב וסדן השקמה ואינם יונקים מהקדש דשייר לעצמו גם קרקע כדי יניקת האילנות [ולא כס"ד דש"ס דסובר בעין יפה הקדיש, ור"ש דמתניתין דאמר דהקדיש חרוב המורכב וסדן השקמה היינו לדבריהם דרבנן].

דף ע"ב ע"ב

הלוקח שדה מאביו ומת אביו ואח"כ הקדישה דין פדייתו כשדה אחוזה דבשעה שהקדישה היה ירושה ואחוזה בידו, לקחו מאביו והקדישה ואח"כ מת אביו לר"מ אין דינו כשדה אחוזה, לרבי יהודה ור"ש דינו כשדה אחוזה מכח ריבוי שנאמר 'ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו' כיון שהיה צריך לומר אשר לא אחוזתו או לא שדה אחוזתו

ולא אשר לא משדה אחוזתו, דורשים שדה שהיא ראויה להיות שדה אחוזה נפדית כשדה אחוזה.

חרוב המורכב וסדן השקמה יש לו תורת קרקע וחשיבות בפני עצמו ולכן מכר שדהו אינם נמכרים עמו, ויש להם תורת אילן שאם מכרו עם עוד ב' אילנות יש ללוקח קרקע כדין קונה ג' אילנות, ואין חשיבותם מגרעם שאינם מצטרף.

עומר שיש בו סאתים יש עליו תורת גדיש ופטור משכחה שנאמר 'ושכחת עומר' ולא גדיש, ויש עליו תורת עומר שאם שכחו עם עוד שני עומרים שאין בהם סאתיים גם הם פטורים דשני עומרים שכחה שלשה אינם שכחה, אף על פי דבלאו הכי הוא פטור.

המקדיש שדהו לרבנן הקדיש חרוב המורכב וסדן השקמה דהקדיש בעין יפה, לרבי מנחם ב"ר יוסי לא הקדישם דסובר כר"ש דמקדיש בעין רעה.

יום רביעי פרשת צו - ט' ניסן תשע"ז

דף ע"ג ע"א

פרק המוכר את הספינה

המוכר ספינה מכר התורן שפורשים עליו הוילון בראש הספינה, הוילון, ברזל כבד שמורידים למים להעמיד הספינה, הלוחות שמשוטטין בהן הספינה, כבש הספינה, בור מים שמתוקים לשתות, לרבי נתן וסומכוס מכר את הספינה הקטנה הקשורה לספינה גדולה, ולא מכר העבדים המנהיגים הספינה, ושקים גדולים לתת בתוכן פרקמטיא, והפרקמטיא, אמר וכל מה שבתוכה כולן מכורים.

רבה אמר בשם יורדי הים, גל הרוצה לטבוע ספינה הולך לפניו מלאך מזיק ונראית כאש לבנה ומכין אותו במקלות שחקוק עליו אהיה אשר אהיה י-ה ה' צבאו-ת אמן אמן סלה ונייח מזעפו, בין גל לגל ג' מאות פרסאות וגובהו ג' מאות פרסאות, פעם הגביה גל יותר ולפי שהגביה את עצמה כל כך סבור גל חברתה שיצא חוץ לשפת הים ושטף העולם אמר לה הנחת בעולם משהו שלא שטפו שאני ילך ויחריבנו מפני עון הדור א"ל אין לי רשות לצאת מן החול כמלא רוחב חוט.

דף ע"ג ע"ב

רבה אמר שראה ש-ד שרץ על שיני החומה דמחוזא יותר מהר מפרש שהיה רץ תחת החומה, פעם דלג מפרידה לפרידה שהיו על שני גשרים שהיו רחוקים זה מזה והיה מחזיק שני כוסות יין ומוריק מאחד להשני ולא נשפך אפילו טיפה אחת אע"פ שהיה

רוח סערה עד שהרגוהו מלך הש-דים מפני שהיה מגלה סודם, או שהרגו הקיסר, ראה ראם ביום שנולד גדול ד' מאות פרסי כהר תבור ומשך צווארו ג' פרסי ומקום הנחת ראשו פרסא והטיל ריעי וסכר הירדן, להודיע שהקב"ה מרחם על בריותיו ואינו נותן להם רשות להזיק, ושלא לצאת לדרך יחידי.

רבה בר בר חנא הלך בספינה וראה צפרדע גדול כדרך שיש לו ס' בתים ובלעו תנין, עורב נקבה בלעה לתנין ועלתה על אילן להודיע לנו כוחו של ענפי אילן, ראה שרץ שנכנס בנחיריו של דג ומת הדג והשליכוהו הים ליבשה ונפל על ששים כרכים והחריבן, ואכלו מן הדג ששים כרכים ומלחו ממנו עוד ששים כרכים, ומילאו מאחת מגלגלי עיניו ג' מאות חביות שמן, אחר י"ב חודש היו מנסרין מעצמות הדג כדי לחזור ולבנות הכרכים שנחרבו, ראה חול שנקבץ על גבו של דג והגדילו עליה עשבים וסברו בני אדם דהוא אי וירדו מהספינה ואפו ובישלו, וכשנתחמם הדג התהפך ואם הספינה לא היה קרוב היו נטבעים, ראה ספינה שהלך שלשה ימים ושלשה לילות בין סנפירי דג שאחת למעלה לצד הראש ואחת לצד הזנב והספינה הלך במהירות לכיוון אחד והדג לכיוון השני אף על פי שמהירות הספינה הוא כשיעור שמחממים קומקום של מים ויותר ממהירות החץ, ראה ציפור שעומד עד קרסוליו במים וראשו ברקיע וחשבתי שאין שם מים יצא בת קול שנפל שם גרזן או מעצד לפני שבע שנים ועדיין לא הגיע לארץ מפני חריפות הנהר, ראה אווזים שנפלו נוצה שלהם מרוב שומן ונמשך נחל של שמן מתחתיהם שאלתי אם יהיה לי חלקי בכם לעתיד לבא והגיה לי הכנף לרמז שכן, ואמר לי רבי אלעזר שעתידים ישראל ליתן עליהן את הדין שבחטאתם מתעכב משיח ויש צער בעלי חיים לאותן אווזים עד אז.

רבה בר בר חנא הלך במדבר עם סוחר ערבי שהיה לוקח עפר ומריחו ואומר כמה רחוק הם ממקום פלוני, שאלו כמה הם רחוקים ממים הריח עפר ואמר ח' פרסאות, אחר זמן מה שאלו שוב הריח עפר אחר ואמר ג' פרסאות, הפך העפר לנסותו אם הוא בקי ולא התבלבל.

יום חמישי פרשת צו - י' ניסן תשע"ז

דף ע"ד ע"א

רבה בר בר חנא הלך במדבר עם סוחר ערבי והראה לו מתי מדבר שהיו שוכבין עם פניהם למעלה בפנים צהובות כשתויי יין, הסוחר רכב גמל עם רומח זקוף תחת ברכו של אחד מהן ולא נגע בו, לקח כנף טלית של אחד מהן להראות לחכמים ציצייתיהן ולא

היו הבהמות שהיו רוכבין עליהם רוצים לילך עד שהחזירוהו ואמרו לו חכמים שהיה צריך למנות החוטיין והחוליות לפני שהחזירו, הראה לו הר סיני שהיה מוקף עקרבים שמע בת קול שאומרת אוי לי שנשבעתי [מן הגלות] ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי ואמרו לו חכמים שהיה צריך להפר ורבה בב"ח סבר שמא רוצה להפר השבועה שלא להביא מבול, הראה לו מקום שנתבלעו קרח ועדתו והיה שני בקעים שהיה יוצא ממנו עשן לקח צמר ושרה במים והכניסו שם על ידי רומחו והוציאו והצמר היה שרוף, שמע שאומרים משה ותורתו אמת והן בדאין וכל ראש חודש מגיע פה הגיהנום ואומרים כן, הראה לו מקום ששמים וארץ נושקין ושם סלו בחלון הרקיע וגמר להתפלל ולא מצאו ואמר לו שיחזור מחר כשיגיע שם גלגל הרקיע וימצאנו.

רבי יוחנן היה בספינה וראה דג שהוציא ראשו מהים ועיניו היו כשני לבנות ומים שיצאו משני נחיריו היו זורמים כשני נהרות שבסוריא, ראה ארגז שהיו קבועים בה אבנים טובות ומרגליות שהיה מוקף עם מין דג, אומן ביקש לחתוך יריכו יצא בת קול מאי יש לכם בארגז של אשת רבי חנינא בן דוסא דעתידה לטלות תכלת לצדיקים לעתיד לבא.

רב ספרא היה בספינה וראה דג והיה לו קרנים שהיה חקוק עליהם אני בריה קלה שבים הייתי רחוק ג' מאות פרסי ואני בדרך לפיו של לויתן שיאכלני היום.

דף ע"ד ע"ב

רב יהודה הינדוא היה בספינה וראה אבן טובה שהיה מוקף עם נחש, ירד אומן לקחתו, תנין רצה לבלוע את הספינה, עורב נקבה נטל את ראשו והפך המים לדם, תנין אחר תלה לתנין הראשון וחייה, ורצה שוב לבלוע הספינה ציפור נטל לראשו ולקחו האומן לאבן ונתנו האבן בספינה תלוהו לציפורים מלוחים וחיו ולקחו האבן ופרחו.

רבי אליעזר ורבי יהושע באו בספינה נזדעזע ר"י עד שננער ר"א מפני שראה מאור גדול א"ל ר"א שמא ראית עיניו של לויתן.

הונא בר נתן היה במדבר פתח וחתך בשר להוציא חלב וגיד הנשה ושמו על עשב כשחזר מלהביא עצים ראה שנתחברה הבשר יחד כבתחילה וצלאו כשחזר אחר י"ב חודש היו הגחלים עדיין לוחשות אמרימר אמר לו דהיה עשב המחבר, והגחלים היו של רותם שאין כבים לעולם.

'ויברא א' את התנינים הגדולים' בבבל מתרגמים שהם ראמים שבים, לרבי יוחנן זה לויתן זכר וזקוף כבריח, ונקבה שמקיף העולם.

כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם וכדי

שלא יהיה ללויתן ולדות ויחריבו העולם סירס הזכר והרג הנקבה ושמרה לצדיקים לעתיד לבא ולא ציננה דדגים פריצי ולא יעזור אם יצננה, ולא הרג הזכר וסרס הנקבה דנקבה מלוחה טובה מזכר מלוח, או כדי לשחק עם לויתן זכר ולא נקבה.

כי לי כל חיתו יער בהמות בהררי אלף שרועים אלף הרים כל יום, זכר ונקבה בראם וכדי שלא יחריבו העולם סירס הזכר וציננה הנקיבה ושמרם לצדיקים לעתיד לבא, ולא רצה להרגה ולמלחה דבשר מלוח אינו מעולה.

בשעה שביקש הקב"ה לבראות העולם אמר לשר של ים פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם כדי שתראה היבשה, אמר לפניו רבש"ע די שאעמוד בשלי בעט בו והרגו ואלמלא מים מכסים אותו אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו לפי שמת ומסריח.

ירדן יוצא ממערת פמיס ומהלך בים סיבכי וטבריה ומתגלגל ויורד לים הגדול עד שמגיע לפיו של לויתן.

כי הוא על ימים יסדה [ארץ ישראל] ועל נהרות יכוננה ז' ימים וד' נהרות שמקיפין ארץ ישראל, ימים טבריה סדום חולת חילתא סיבכי אספמיא וים הגדול, ד' נהרות ירדן ירמוך קירומיון ופיגה.

יום שישי פרשת צו - י"א ניסן תשע"ז

דף ע"ה ע"א

עתיד גבריאל לעשות צידה עם לויתן ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו.

בשעה שלויתן רעב מוציא הבל מפיו ומרתיח כל כל מימות שבמצולה, ואלמלא מכניס ראשה לגן עדן אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו, ובשעה שצמא ושותה עושה תלמים תלמים בים, והתהום חוזר לאיתנו לשבעים שנה.

עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן, והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים.

עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לויתן, לא זכה עושין לו צל בלי מחיצות, לא זכה עושין לו ענק, לא זכה עושין לו קמיע, והשאר פורסו הקב"ה על חומות ירושלים וזיוו מבהיק מסוף העולם עד סופו.

ושמתי כדכד שמשותיך נחלקו מלאך גבריאל ומיכאל ויהודה וחזקיה בני רבי חייא אם החומה יהיה בנוי מאבני שוהם או ישפה, ואמר הקב"ה דיהיה כדברי דין ודין [כד וכד].

רבי יוחנן דרש דעתיד הקב"ה להביא אבנים טובות

ומרגליות שלושים על שלושים וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידין חלונות בחומות ירושלים, תלמיד אחד לגלגל וראה כן אח"כ כשהפליג בספינה על הים ואמר לרבי יוחנן כאשר אמרת כן ראיתי א"ל רבי יוחנן אילו לא ראית לא האמנת מלגלג על דברי חכמים אתה נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות.

עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק לפי כבודו, וכל אחד נכוה מחופתו של חבירו.

כל מי שעניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה שלא להנאותו מנכסיו מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא.

הקב"ה עשה חופות לאדם הראשון בגן עדן לרבי חמא בר חנינא עשר למר זוטרא אחד עשרה, וזהב גרוע שבכולן.

אמר הקב"ה לחירם מלך צור בך נסתכלתי כשבראתי עולמי שאתה עתיד לעשות עצמך אלוה ובראתי באדם נקבים נקבים, וי"א שאמר הקב"ה דבך נסתכלתי וקנסתי מיתה על אדם הראשון.

דף ע"ה ע"ב

ירושלים של עוה"ז כל הרוצה לעלות עולה, ירושלים של עוה"ב אין עולין אלא המזומנים לה.

עתידין צדיקים שנקראים על שמו של הקב"ה.

ג' נקראו על שמו של הקב"ה צדיקים משיח וירושלים.

עתידין צדיקים שהמלאכים יאמרו לפניהם קדוש כדרך שאומרים לפני הקב"ה.

עתיד הקב"ה להגביה את ירושלים שלש פרסאות כגובה ענן ולא יהיה צער לעלות.

בקש הקב"ה לתת את ירושלים במדה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע הרבה כרכים של אומות העולם בראת בעולמך ולא נתת מדת ארכן ורחבן ירושלים ששמך ומקדשך וצדיקים בתוכה אתה נותן בה מדה.

עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים, להוסיף מגדלי גנות אלף פעמים וכל אחת כציפורי בשלוותה, שהיה שם מאה ושמונים אלף שווקים של מוכרי ציקי קדירה.

ספינה, לרב כיון שמשך אפילו חצי טפח קנה, לשמואל עד שימשוך כולה שעקרה כולה חוץ ממקומה.

בהמה דקה נקנית במשיכה דקורא לה והיא באה, הכישה במקל ורצתה לפניו לת"ק כיון שעקרה יד ורגל קנאה [ואפילו אם בספינה צריך לעקור כולה בעל חי שעקר יד ורגל על כרחה תעקור יד

ורגל השני וכאילו עקרה] לרבי אחי או ר' אחא עד שתעקור ארבע רגליה.

שבת קודש פרשת צו - י"ב ניסן תשע"ז

דף ע"ז

מסירה בספינה ובבהמה גסה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם דאי אפשר לקנות שם במשיכה דאין משיכה קונה עד שימשכנה לרשות המיוחד לו או בסימטא או בחצר של שניהם, ואם הוא ברשות בעלים ישכור מקומה דרשותו של אדם קונה לו ואינו קונה במשיכה ומסירה, והגבהה קונה בכל מקום.

אמר בעל הספינה ללוקח לך חזק וקני היינו קנין מסירה, כשאחזו בה קנה, אמר לו לך משוך וקני לרבי אין לו קפידה אם יקנה במסירה, לרבנן מוכר גמר להקנותו במשיכה ולא במסירה שאם ירצה יכול לחזור בו כל זמן שלא משך הלוקח לרשותו.

מכירת שטר כדי לגבות בו החוב, לרבי נקנית במסירה ולא במשיכה כיון דאין גופו ממון, לרבי נתן וחכמים לא קנה עד שיכתוב שטר שמוכר לו השטר ראייה וימסור לו השטר ראייה, וצריך לכתוב בשטר קני לך וכל שעבודו, הלכה כרבי כיון דמוכר לו אותיות שהם דברים ואינו מוכר לו הממון ושטר אינו קונה בשטר.

יום ראשון פרשת שמייני - י"ג ניסן תשע"ז

דף ע"ז

המקנה שדהו לפלוני על ידי אחרים בקנין סודר אפילו אמר כתבו ותנו חוזר בשטר דעוקר שליחותו ואינו חוזר מקנין השדה שכבר זכו לו דזכין לאדם שלא בפניו, אמר זכו בשדה על מנת שתכתבו לו את השטר חוזר בשטר ולכן חוזר גם מקנין השדה.

כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו וכיון שהחזיק הלוקח בקרקע קנה השטר בכל מקום שהוא, ולא משום דקונה השטר במילי אלא משום דקונה השטר בקנין אגב וכמשך השטר עצמו.

מכר את הקרון לא מכר את הפרדות, ואם הן אדוקין בו מכר גם הפרדות, מכר הפרדות לא מכר את הקרון.

במקומות שקורין צמד צמד ובקר בקר מכר צמד לא מכר בקר מכר בקר לא מכר צמד, במקומות שקורין צמד או בקר לשניהם מכר שניהם, במקומות שקורין לצמד צמד ויש קורין כן גם לבקר לרבי יהודה הדמים מודיעים, לחכמים אין הדמים ראייה ויד הלוקח על התחונה דאוקי ממונא בחזקת מריה.

לרבנן דאין הדמים מודיעין, לתירוץ קמא הוי ביטול מקח, לאיבעית אימא כל שאין הדעת טועה בכך אינו מחזיר האונאה ואין המקח בטל.

יום שני פרשת שמייני י"ד ניסן תשע"ז

דף ע"ח ע"א

המוכר את החמור מכר כלי רכיבה כגון אוכף ומרדעת ורצועה שקושרין בה האוכף, לת"ק לא מכר כלים העשויין למשאוי כגון שק ליתן בתוכו משאוי או מה שהאשה יושבת בה שהוא גם כן כמשאוי דסתם חמורים לרכיבת אנשים הוא ולא למשאוי, אע"ג דאמר חמור וכליו, ואם אמר וכל מה שעליה כולם מכורים, לנחום המדי אע"ג דאמר המוכר סתם מכר כלי משאוי דסתם חמור למשאוי עומד.

איבעיא אם פלוגתת ת"ק ונחום המדי היינו אם כלי המשאוי הם על החמור בשעת המכירה אבל אינן עליו לכו"ע אפילו האוכף אינו בכלל החמור, או פלוגתתם כשאינם עליו אבל בעודן עליו לכו"ע גם כלי משאוי בכלל.

לרבי יהודה היה חמור לפניו וכליו עליו ואמר לו מכור לי חמורך זה, כליו מכורין דלמה לו לומר חמור זה אלא דכוונתו חמור זה כמות שהוא, ואם אמר חמורך הוא לא מכר כליו אפילו עודן עליו דכוונתו לומר אם חמורך הוא תמכרהו לי.

דף ע"ח ע"ב

תנאים הסוברים דכשמוכר מכר כל התשמישים, ר"א דמכר בית הבד מכר הקורה, לרשב"ג מכר העיר מכר הסנטר, לר"מ המוכר כרם מכר תשמישי הכרם, רבי נתן וסומכוס מכר ספינה מכר ספינה הקטנה שעמה, נחום המדי דמתניתין.

מכר חמור או פרה אם אמר היא ובנה בניהן מכורים עימם, אם לא אמר ובנה אין בניהם מכורים עימם, אם אמר פרה מניקה אין בנה מכור עימה דכוונתו לומר שיש לה חלב, חמור מניקה כיון דאין צריך לחלבה כוונתו לומר דבנה מכור עימה.

מכר מקום שרגיל לתת שם זבל בהמותיו מכר זבלה דבטל הוא, מכר בור מכר מימיה, מכר כוורת מכר הדבורים.

חמור קטן נקרא סיח שמהלך אחר קריאה בסיחה נאה למקום שהאדם חפץ אבל זקן צריך מרדע.

'על כן יאמרו המושלים באו חשבון תבנה ותכונן' וכו' המושלים ביצרם אומרים בואו ונחשוב חשבוננו של עולם מה שמפסיד מריוח בגלל שעוסק במצוה, ומה שישתכר מעבירה כנגד מה שיפסיד לעתיד לבא, אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם

הבא.

'עיר סיחון - כי אש יצא מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנון' אם אינו מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה אלא הולך אחר סיחה נאה ומתפתה ואינו מושל ביצרו כעיר זה, תצא אש מהמחשבים היינו הצדיקים ותאכל את שאינם מחשבים, ולהבה מצדיקים שנקראו סיחון ויאכל המהלך אחר יצרו כעיר הזה שמהלך אחר סיחה נאה.

'בעלי במות ארנון' אלו גסי רוח דכל אדם שיש לו גסות הרוח נופל בגיהנום.

'זגרי אבד חשבון עד דיבון ונשים עד נופח אשר עד מידבא' דרשע אומר אין רם ואבד חשבוננו של עולם, אמר הקב"ה המתן עד שיבא דין עד שתבא אש של גיהנום שנופח מעצמו ויהיה לדאבון נפש, אבל בעולם הזה דרכם צלחה

יום שלישי ט"ז ניסן - פסח תשע"ז

דף ע"ט

כל הפורש מדברי תורה אש אוכלתו ונופל בגיהנום.

כל הראוי למזבח כגון שובך מלא יונים ואינו ראוי לבדק הבית דאינו ראוי לכבשו לבנין, לבדק הבית כגון בור מלאה מים דראוי לעשות ממנו טייט לבנין ואינו ראוי למזבח דמים מכונסים פסול למזבח ואין מדיחין קרבנות אלא מאמת המים שבעזרה, לא למזבח ולא לבדק הבית כגון אילן מלא פירות ושדה מלא עשבים,

לרבי יהודה מועלין בהן אם נהנה מהן שוה פרוטה ובמה שבתוכן, ואם נתמלאו אחר שהקדישו מועלין בהן ולא במה שבתוכן דגרמא הנעשה על ידי קרקע הקדש לא נעשה הקדש.

לרבי יוסי גידולי הקדש הוא הקדש לכן מועלין בשדה ואילן גם אם נתמלאו פירות ועשבים אחר שהקדישו אבל בור ושובך שנתמלאו אחר כך אינם הקדש דאינם גידולי הקדש ואין הקדש קונה בקנין חצר.

לרבי אלעזר בר"ש בשדה ואילן סבר כרבי יוסי, ובבור ושובך אם נתמלאו אח"כ הוא הקדש דסובר כר"מ דאדם מקנה ומקדיש דבר שלא בא לעולם דעבידי דאתו לעולם ובמים העשוי דרך מדרן וממילא בא לבור, וכן יונים הבאים דרך שובכו לשובך הסמוך לו, ואם הקדישו מלאים אינם הקדש דסובר כר"ש אביו [לעיל ע"א]. דמקדיש בעין רעה מקדיש והמקדיש בורו סתם לא הקדיש מימיו [אבל מה שנתמלאו אח"כ כיון שעדיין לא זכה בו אין בו

עין רעה ומקדישן].

לרבנן מועלין בגידולי שדה ואילן שנתגדלו אחר כך [דהלכה כרבי יוסי דנימוקו עמו], ובהקדיש בור ושובך מלאים סוברים דמקדיש בעין יפה והקדישן.

יום רביעי ט"ז ניסן - יום א' חוה"מ פסח תשע"ז

דף פ' ע"א

הלוקח פירות שובך כיון שלא קנה האמהות לא קנה בריכה ראשונה שנולדה מהאמהות ומניחן לפרוח עם האם, דאם לא תהיה צוות להאם יברחו האמהות ותחרב השובך, ולכן לא מכר גם פירות שנולדו מבריכה ראשונה כדי שתהיו צוות לאמם [היינו הבריכה ראשונה] דאם לא כן בריכה ראשונה תברח ואם הראשון גם כן תברח כיון דאין לה צוות ונתבטל השובך.

הלוקח דבורים הנולדים מן הכוזרת נוטל ג' חבורות הנולדות ראשונה זה אחר זה שהן חשובין, מכאן ואילך לשמואל יגרום המוכר שיסתרסו מאליהן ולא יעשו עוד פירות כדי שיהיו טרודות לעשות דבש והדבש של המוכר, על ידי שמאכילן חרדל ומתוך שפיהן מר אוכלות דובשנן ומתוך שביעתן בטילות מפריה ורביה, לרבי יוחנן הלוקח נוטל ג' נחירים בדילוג כדי שיהיו ללוקח ולמוכר מן הטובים ומן הכחושים, לברייתא הלוקח נוטל ג' נחירים הראשונים מכאן ואילך נוטל אחת ומניח אחת, והלכה כדברי הברייתא.

הלוקח חלת דבש לא מכר את הכוזרת ולכן מניח שתי חלות כדי שיתפרנסו הדבורים מהן בימות הגשמים.

דף פ' ע"ב

דבש בכוזרתו, לרב כהנא אע"פ שהדבורים אוכלים מהם אינו יוצא מתורת מאכל [אדם] לעולם ומקבל טומאת אוכלים לטמא בכביצה גם אם לא חישב שיהא לאכילה עד שיקצהו בפירוש למאכל דבורים, וכן שתי חלות שמניח לימות הגשמים לפרנסת דבורים הוא כהוקצה למאכל דבורים, לרבא לפי רבי אליעזר הסובר דכוורת דבורים דינו כקרקע [לענין שאין כותבים פרוזבול אלא אם יש לו קרקע אפילו אין לו אלא כוורת דבורים, ואין הכוורת והדבש מקבלת טומאה כשהכוורת במקומה, והרודה ממנה בשבת חייב חטאת כתלש מן המחובר שנאמר 'ויטבול אותה ביערת הדבש'], ולכן אפילו חישב עליו לאכילה אינו מטמא טומאת אוכלים אבל לחכמים דינו כמטלטלים, ואם זב על גבי קיסמין דקין שאין ראוי לאספו ולרב זביד גם על גבי כלי מאוס גם לחכמים לא חשיב אוכל, ותניא כשיטת רב

בדרך ושלחו ביד אחר מביא ואינו קורא מיתור דכתיב 'ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תבא מארצך וכו' והלכת' ולא כתוב והבאת מארצך ודורשים דבעינן לקיחה והבאה באחד.

קריאת פרשת ביכורים אינו מעכב, ודוקא ודאי ביכורים כיון דראוי לקרייה, אבל ספק ביכורים דאינו ראוי לקריאה דשמא משקר במה שאומר 'האדמה אשר נתת לי ה' וכתוב 'דובר שקרים לא יכון לנגד עיני' או דשמא יטעו דביכורים גמורים הם ופטור מן מעשר, וכיון דאינו ראוי לקריאה קריאה מעכבת בו, ולכן בעל הבית יבצור וישלחנו ביד שליח דפטור מקריאה דאין הלקיחה והבאה כאחד.

קנה אילן בלי קרקע [לר"מ אילן אחד לחכמים שני אילנות], הגדילו הענפים לא יקצוץ אותן בעל הקרקע דשעבד לו שדהו לצורך האילנות, היוצא מן הגזע של בעל האילן ומן השרשים של בעל הקרקע, ואם מתו האילנות אין לו קרקע.

יום שישי י"ח ניסן - ג' דחזה"מ פסח תשע"ז

דף פ"ב ע"א

קנה אילן בלי קרקע, כל העולה מן הגזע הוא של בעל האילן, ויקוץ שלא יבא מוכר לידי פסידא דאם תגביה הקרקע יהא נראה כקנה ג' אילנות דיש לו קרקע.

דקל, אין לו לבעל הדקל העולה מן הגזע, לרב זביד דמיאש דדקל מאחר שיבש למטה אין לו תקנה ועומד לעקור ולשרש, ולשיטתו אין לבעל אילן בגזע בכל האילנות כיון דאחר שנתייבשו אין לו זכות לנטוע אילן אחר, אלא אם מכר לו הזכות שיהיה לו האילן בתוך שלו חמש שנים דאפילו אם יבש יש לו זכות ליטע אחר במקומו, לרב פפא אין לו לבעל האילן בגזע משום דדקל אינו מוציא מן הגזע כלום אלא למעלה ולכן מסיח דעתו.

דף פ"ב ע"ב

קנה ג' אילנות קנה קרקע תחת האילנות והנוף, וקרקע מגולה בין הנופות, לרבי יוחנן יש לה חוצה לו כדי ללקט וסלו בידו, לר' אלעזר אין לו חוצה לה שהרי ג' אילנות חשוב שדה אילן בפני עצמו ולא אשתעבד לו המוכר שאר שדותיו וכשיטת חכמים דהמוכר בעין רעה ואין לו דרך למוכר, ותניא דיש לו חוצה לו.

קנה ב' אילנות בתוך שדה חבירו יש לו דרך בשדהו לאילנותיו גם לשיטת חכמים דמוכר בור ודות בתוך שדהו אין לו דרך, דשעבד ללוקח שדהו לצורך אילנותיו.

קנה שלשה אילנות והגדילו המוכר קוצץ אותם דלא שעבד לו שדהו גם לר"ע דמוכר בור ודות

הלוקח אילן לקוץ מגביה טפח מן הקרקע וקוצץ כדי שיחזור ויצמח למוכר, זית מניח שני ענפים, בתולת השקמה שלא נקצצה מעולם ג' טפחים, ואם כבר נקצצה ב' טפחים, בקנים וגפנים קוצץ מן הקשר סמוך לארץ ולמעלה, בדקלים ומיני ארזים שאין גזעו מחליף אם נקצץ חופר ומשרש.

'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה' כתמר דעושה פירות לעולם הבא וגזעו מחליף כארז דאפילו כשמת יש לו בן כמותו או אם יפול יקום.

אין קוצצין בתולת השקמה בשביעית מפני שהיא עבודה שייגדל יותר, לרבי יהודה דוקא כדרכו דהיינו מטפח או טפחיים מן הארץ אבל מגביה י' טפחים וקוצץ דמכחיש לאילן, או יחתוך כל הענפים עד סמוך לארץ, [והטעם דלוקח קוצץ רק מג' טפחים הלא גם פחות מכך טוב לחיות האילן, משום דעד טפח ודאי מזיק, מטפח עד ג' טפחים לפעמים מזיק ולפעמים אינו מזיק, לענין שביעית מחמירין שיהא ודאי מזיק ולכן מותר רק סמוך לארץ, ולענין מקח וממכר רק אם הוא ודאי טוב למוכר דעל דעת כן מכר].

יום חמישי י"ז ניסן - ב' דחזה"מ פסח תשע"ז

דף פ"א ע"א

הקונה שני אילנות בתוך שדה חבירו, לת"ק לא קנה קרקע סביביו ותחתיו, ולכשיבשו יעקרנו ולא יטע אחרות במקומו, לר"מ קנה קרקע וחשב שדה אילן.

קנה אילן אחד, לת"ק ודאי לא קנה קרקע, ובשני אילנות ספק אם קנה קרקע, ומספק אינו יכול להוציא מבעל השדה, ומביא ביכורים ואינו קורא דספק אם יכול לומר 'פרי האדמה אשר נתת לי', לר"מ אילן אחד ספק אם קנה קרקע ומביא ביכורים ואינו קורא בשתי אילנות ודאי קנה ומביא וקורא.

הלוקח פירות שבאילן לרב יהודה אמר שמואל בדעת ר"מ חייב להביא ביכורים וקורא, ונדחו דבריו מברייתא דלר"מ הקונה אילן אחד בתוך של חבירו מביא ואינו קורא לפי שלא קנה קרקע.

דף פ"א ע"ב

ספק ביכורים, צריך לקדשם על תנאי דאם אינו ביכורים יהיו דמיהם לקרבנות דאם לא כן שמא מביא חולין לעזרה, וצריך לפדותו אחר שהניחם לפני ה' והניפם כדי שלא יהנה הכהן מספק קדושת דמים, וצריך להפריש תרומה גדולה וליתנה לכהן, מעשר שני ועני ונותנה לכהן דשמא ביכורים הוא ואסור לזרים, ולשיטת רבי אלעזר בן עזריה אחר שקנס עזרה ללוים נותנים מעשר ראשון לכהנים.

בצרן ושגרן ביד שליח או שלוחו שבצרו ומת השליח

בתוך שדהו יש ללוקח דרך משום דאין לו היזק, אבל צל מזיק לבית השלחין וגם אינו יכול לחרוש בבקר בשביל גובה המרדע.

זכות זריעה חוץ ג' אילנות במקום הלקיטה לרב יוסף לבעל השדה וכדין מי שיש לו גינה לפני מגינתו של חבירו דבעל החיצון יש לו זכות זריעה במקום הדרך, ובעל הפנימית אין לו זכות במקום הדרך אלא זכות דריסה כשצריך לעבור שם, וכן אין לבעל האילנות אלא זכות דריסה בשעת לקיטה, לאביי לשניהם אין זכות זריעה שמא יפלו הפירות על הזרעים ויטנפו, ותניא כדברי אביי.

שבת קודש י"ט ניסן - ד' דחזה"מ פסח תשע"ז

דף פ"ג ע"א

קנה שלשה אילנות קנה הקרקע שביניהן, לרב יוסף א"ר יהודה אמר שמואל דרצופין דוקא אם יש לכל הפחות ד' אמות שתהא המחרישה ראויה לחרוש בינתים ובמפוזרין לכל היותר ח' אמות [וכשיטת ר"ש בכלאים דהנוטע כרם פחות מד' אמות אינו כרם ומותר בכלאים דעומד ליתלש וביותר מח' אינו מצטרף] לרבא א"ר נחמן אמר שמואל שמונה ברצופין ועד שש עשרה במפוזרין [וכשיטת חכמים בכלאים דהנוטע כרמו שש עשרה אמה על שש עשרה אמה לא הוי כרם, ומסתבר דברצופין היינו ח' אמות וכסברת ר"ש דשיעור רצופין הוא חצי משיעור דמפוזרין] לרבא גם לחכמים ברצופין היינו ד' אמות ובמפוזרין עד ט"ז אמה ולא אמרינן דלחכמים שיעור דרצופין היינו חצי דמפוזרין, ותניא כרבא.

מודדין הצירוף בין ג' אילנות ממקום בינוני שבגזע האילן ולא ממקום גובה שבגזע שהוא קצר ולא ממקום הרוחב סמוך לקרקע שהוא עב.

מכר לו אילן אחד שיש בו ג' בדין רחוקין זה מזה ד' אמות ונשרשו כל אחד בקרקע ונראין כג' אילנות קנה קרקע ביניהן.

דף פ"ג ע"ב

איבעיא במכר לו שנים בתוך שדהו וא' על המיצר, ואם שנים בקצה שדהו ויש לו אילן בשדה חבירו הסמוך לו אם מכר לו קרקע, ואם בור או אמת המים או רשות הרבים או שורת דקלים הרבה סמוכים זה לזה מפסיקין בין האילנות.

ארז המפסיק בין ג' אילנות שמכר לו קנה גם הארז.

סדר עמידת ג' אילנות כדי שיקנה קרקע ביניהן לרב אפילו עומדים כשורה, לשמואל דוקא אם עומדים כקנקן שיש לו ג' רגליים דאין הקרקע ראוי לחרישה

ולא שיירה לעצמו.

מכר לו ג' אילנות שאין להן חשיבות אין לו קרקע שביניהן.

מכר ראש בהמה גסה לא מכר רגלים, רגלים לא מכר הראש, קנה לא מכר הכבד, כבד לא מכר את הקנה, אבל בבהמה דקה מכר הראש מכר רגלים, רגלים לא מכר ראש, קנה מכר את הכבד, כבד לא מכר קנה.

ד' דינים במקח, התנה למכור לו חטים יפות ונמצאו רעות הלוקח יכול לחזור דנתאנה ולא המוכר שאין זה מקח טעות שהרי התנה למכור לו חטים ומכר לו חטים, התנה למכור לו רעות ונמצאו יפות יכול לחזור דנתאנה, התנה למכור יפות ונמצאו יפות רעות ונמצאו רעות או מכר לו סתם ונמצא יפות או רעות שניהם אינם יכולים לחזור בהם, התנה למכור לו חטים אדומה ונמצאת לבנה לבנה ונמצאת אדומה עצים של זית ונמצאו של שקמה של שקמה ונמצאו של זית יין ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין שניהם יכולים לחזור בהן דשני מינים הם והוי מקח טעות.

יום ראשון פרשת שמיני כ' ניסן - ה' דחזה"מ פסח תשע"ז

דף פ"ד ע"א

מכר שוה חמש בשש דנתאנה הלוקח בשתות ויכול לחזור בו, אע"פ שהוקר ועמד על שמונה תוך הזמן שהלוקח יכול לחזור בו [דהיינו לפני שהיה יכול להראותו לתגר או קרובו] ונתאנה המוכר, אין מוכר יכול לחזור כיון דבשעת המכר הלוקח הוא דנתאנה ולא המוכר [וזהו חידוש דמתניתין יפות ונמצא רעות דמיירי דהוקרו אח"כ]. מכר לו שוה שש בחמש דנתאנה המוכר ויכול לחזור בו, אע"פ שהוזלו ועמדו על ג' ונתאנה לוקח אין לוקח יכול לחזור כיון דבשעת המכר המוכר הוא דנתאנה ולא הלוקח [וזהו חידוש דמתניתין דרעות ונמצאו יפות דמיירי דהוזלו אח"כ].

השמש צבעו אדום כמו שהן נראין בעת הזריחה והשקיעה ומה שלא נראית כך כל היום היינו מכח אור היום שמכה עינינו.

דף פ"ד ע"ב

התורם מן הרעה על היפה הרי זה חטא ותרומתו תרומה, שנאמר 'ולא תשא עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו' משמע דאם לא תרם מן היפה אלא מן הרעה תשא חטא משום דהתרומה חל על הרעה ואין תקנה להחליפה ולא לחזור ולתרום.

יין וחומץ לרבי שני מינין הן, לרבנן מין אחד הוא ואם תרם חומץ על יין תרם ממינו על מינו [ונשא

חטא] והוי הודאה ממין הטענה לענין חיוב שבועת מודה במקצת, אבל התנה למכור יין ונמצא חומץ או חומץ ונמצא יין שניהם יכולים לחזור בהם אע"ג דמין אחד הוא מ"מ אין טעמיהן שוין ויש שרוצה טעם יין ויש שרוצה בטעם חומץ.

המוכר פירות לחבירו ופסק לו הדמים ומשך דברים כבידים שאין דרכן להגביהן או הגביה דברים קלים קנה אע"פ שלא מדד, מדד ולא משך והגביה או משך והגביה ולא פסק דמים לא קנה.

מדד והניח לתוך קופת הלוקח המונח בסימטא קנה אבל בסימטא בלי כלי לוקח או כלי לוקח שברה"ר לרבי יוחנן [לפירוש ר' זירא] לא קנה [ולר' אסי קנה].

מסירה בספינה ובהמה גסה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם, משיכה קונה בסימטא וחצר של שניהם, והגבהה קונה בכל מקום, ואם היה המקח ברשות הבעלים שאינו קונה שם במשיכה שוכר את מקומו.

יום שני פרשת שמיני כ"א ניסן - שביעי של פסח תשע"ז

דף פ"ה ע"א

כליו של אדם קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו כגון סימטא וחצר השותפין ולא ברשות הרבים.

יין ושמן שבתוך כלי מדה, אם אין הכלי של המוכר והלוקח אלא נשאל להם עד שלא נתמלאת הכלי נשאל להמוכר והיין או השמן שבתוך המדה עדיין שייך להמוכר, משנתמלאת הכלי נשאל להלוקח וקנה מה שבתוכו, ואם המדה של מוכר אפילו אם נתמלאת מה שבתוכו שייך למוכר, מדה של לוקח אפילו לא נתמלאת שייך ללוקח.

היו הפירות ברשות מוכר לא קנה עד שיגביה או יוציאנה לסימטא וימשוך. היו הפירות ברשות לוקח כיון שנתרצה המוכר למכור קנה לוקח [ובכליו של מוכר ספק].

היו הפירות מופקדים אצל נפקד, מסתמא הקנה לו הנפקד מקום הפירות ודינו כרשות המפקיד עד שיקבל עליו נפקד על פי המפקיד לייחד מקום הפירות להלוקח או שהלוקח ישכור מקומו ואז קנה לוקח כיון דמונחים ברשותו.

דף פ"ה ע"ב

איבעיא בנתן המוכר הפירות בכליו של לוקח ברשות מוכר אם דינו כרשות לוקח וקנה או דהכלי בטל לרשות המוכר ולא קנה.

בעל שזרק גט לאשתו לתוך חיקה וקלתה והיא

בתוך ביתו מגורשת אפילו אם כליו של לוקח אינו קונה ברשות מוכר י"א אם קלתה תלויה בה דקנתה בהגבהה י"א קשורה אע"פ שאינה תלויה אלא נגרת בקרקע, י"א בקלתה מונחת בין ירכותיה דאותו מקום קנויה לה י"א בבעלה מוכר קלתות ואינו מקפיד על מקום קלתה, י"א בכל אופן אין אדם מקפיד על מקום חיקה אפילו אם בגדיה נגררים בארץ ועל מקום קלתה והמקום קנוי לה.

יום שלישי פרשת שמיני כ"ב ניסן - אסרו חג של פסח תשע"ז

דף פ"ו ע"א

תבואה המונחת על חמריו ופועליו של המוכר ומשכן הלוקח לביתו לא קנה שמשך בני אדם ולא הפירות.

הכניס הלוקח הפירות לרשותו ועדיין לא פסקו המחיר אינו קונה דהמוכר והלוקח לא סמכו דעתן דשמא לא יתקיים המכר דהמוכר יעלה בדמיהן והלוקח ירצה דוקא בזול, ובשעה שפסקו קונה אפילו אם פסקו אחר שמשכו לרשותו דקונה בקנין חצר.

כליו של לוקח ברשות מוכר, אם המוכר אמר לו שרוצה שיקנה לו כליו קנה דהוי כמושיל לו מקום הכלי.

משיכה קונה רק בדבר שאין דרכו להגביה מחמת כובדו או אפילו בהמה דקה לשיטת חכמים דמתדבקת רגליה בקרקע ולא אפשר בהגבהה, אבל דברים קלים שדרכן להגביה אינו קונה במשיכה אלא בהגבהה, וכן דברים כבידים שקונים במשיכה קונים גם בהגבהה.

דף פ"ו ע"ב

כור בשלושים סלע אני מוכר לך יכול לחזור אפילו בסאה אחרונה אע"פ שהוא בכלי הלוקח, דהמוכר רצה דוקא אחד של כור שלם, כור בשלושים סאה בסלע אינם יכולים לחזור במה שהוא כבר בתוך המדה.

יום רביעי פרשת שמיני - כ"ג ניסן תשע"ז

דף פ"ז ע"א

השוכר את הפועל לעשות עמו בזמן הגורן ונתן לו עכשיו ל' דינרים לל' יום דזמן הגורן אסור ליהנות ממנו דמחזי כי אגר נטר, דהוול אצלו משום הקדמת מעות שהרי בזמן הגורן היה יכול להשתכר סלע לכל יום, אבל במ שכרו מהיום למאה יום דינר לכל יום כיון דמתחיל מלאכתו מעכשיו לא מחזי כרבית.

הלוקח פשתן מחבירו לא קנה עד שיגביהו, ואם היה מחובר ואמר מוכר ללוקח לך והחזק בקרקע כל שהוא על ידי שתיפה הקרקע ע לידי לקיטת קצת

דף פ"ח ע"א

לוקח שהגביה בשר ואם שמנה היא דעתו לקנותה קנה אם דמיו קצובים, ואם נגנב מידו חייב לשלם, וכן מוכר שהביא הרבה דלעת לשוק והיו דמיו קצובים ותפסו כולם ולא ידע ממי לגבות מעותיו והקדישו אינו קדוש דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו.

הלוקח ירק מן השוק ולא גמר לקנות אלא בירר והניח אפילו כל היום לא קנה ולא נתחייב במעשר, ואם גמר בלבו לקנותו מעיקר הדין לא קנה, ואם הוא ירא שמים ומקיים ודובר אמת בלבבו ומקיים מקח כשגמר בלבו זכה במקח ואם הוא חבר והמוכר עם הארץ ורוצה להחזיר מעשר ונותן לו דמי המעשר.

הסיטון מקנח מדותיו אחת לל' יום היין ושמן שנקרש לתוכן ובעה"ב אחד לשנים עשר חודש, דכיון שאינו מוכר תדיר אין נדבק בו כ"כ, לרשב"ג סיטון פעם אחת בשנה דמוכר תדיר ואין המשקה נקרש בעל הבית שאינו מוכר כל הזמן נקרש, חנוני פעמים בשבת גם לרשב"ג אע"פ שמוכר תדיר כיון דאינו חייב להטיף ג' טיפין נקרש, מקנח אבני משקלותיו פעם אחת בשבת ומאזנים על כל משקל, וכל זה בדבר לח אבל ביבש אין צריך לקנח כלום.

דף פ"ח ע"ב

'אבן שלימה וצדק יהיה לך איפה שלימה וצדק' מיתור דצדק לומדים דצדק משלך ותן לו דצריך להוסיף על המשקל, ובמקום שנהגו להכריע בשעת המשקל מוסיף טפח מליטרא למעלה ובמקום שנהגו שלא להכריע אלא שוקלין בצמצום מוסיף לו אח"כ אחד מעשרה בליטרא כששוקלין י' ליטרין בלח דהיינו א' ממאה, ואיבעיא כשמודד עשרים ליטרא ביבש אם מוסיף אחד מעשרים בליטרא דהיינו א' מד' מאות או א' מעשרה דהיינו אחד ממאתיים.

מקום שנהגו למוד בקב לא ימוד בסאה משום הפסד דלוקח דאין לו משש קבין אלא הכרע אחד, במקום שנהגו למוד בגסה לא ימוד בדקה משום הפסד דמוכר במקום שנהגו למחוק לא יגדוש לגדוש לא ימחוק.

קשה עונשן של עושי עול המדות דאינו יכול לעשות תשובה כיון שגזל מרבים ואינו יודע למי להשיב יותר מעריות שאפשר לעשות תשובה.

קשה גזל הדיוט מגזל גבוה, דבגזל הדיוט הקדים חטא למעילה דכתיב 'נפש כי תחטא ומעלה בו מעל' ובגזל גבוה אינו חטא עד שנהנה דכתיב 'כי תמעול מעל וחטאה בשגהה'.

שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם שהקב"ה רחמן וברכתו מרובה מקללתו אבל אדם קללתו יותר

המוכר יין ושמן ושאלו המדה מן הסרסור עד שלא נתמלאת המדה הכלי שאול להמוכר ולא קנה הלוקח, משנתמלאת המדה הכלי שאול להלוקח וקנה כשהכלי מונח בסמטא או בחצר של שניהם, אם הסרסור קונה מהמוכר ונותן ללוקח נשברה החבית נשברה לסרסור שהרי הכלי שלו.

לאחר עירוני השמן והיין חייב להטיף שלש טיפין, והחנוני כיון דטרוד לא הזקיקוהו לכך, ולרבי יהודה חייב ורק ערב שבת עם חשכה פטור, הטה החבית על צדה מה שנתאסף בשולי הכלי הרי הוא של מוכר משום שהלוקח מתיאש ומפקיר אותו מפני שטורח לו להמתין עד שיתמצה.

דף פ"ז ע"ב

השולח בני התינוק אצל חנוני עם פונדיון בידו שימכור לו שמן באיסור ויחזור לו איסור [חצי פונדיון] ונתן המוכר שמן ואיסור ביד התינוק ונשפך השמן ואבד האיסור לחכמים חנוני חייב, דלא נתכוון האב אלא להודיע לחנוני שישלח לו ביד שלוחו פקה, לרבי יהודה פטור דהאב נתכוון שישלח ביד בנו.

השולח את התינוק עם צלוחית אל חנוני, אם שלחו שהחנוני ימלאנו בשמן ונשבר ביד התינוק החנוני פטור דכי מסר צלוחיתו ביד תינוק שאינו יודע לשמרה הפקר הוא.

אם האב מוכר צלוחיות והחנוני נטלה על מנת לבקרה ונפלה מידו חייב אם דמיו קצובים דכשנטלה קנאה דמסתמא ימצאנה שלימה וכן כשמחזירה ליד התינוק הרי הוא כמשליכה לאיבוד, לרב הושעיא היינו דעת חכמים דמתניתין אולם לרבי יהודה הנוטל כלי מיד האומן לבקרה ונאנס מידו פטור.

אם החנוני מוכר הצלוחיות והאב שלח מעות ביד בנו לקנות צלוחית ממנו והחנוני שלח הצלוחית ביד התינוק לחכמים האב לא נתכוון אלא שישלחנו ביד שלוחו פקה לרבי יהודה האב נתכוון שישלחנו ביד בנו.

נטלה החנוני כדי למוד בה לקונה והחזירה לתינוק ונאנס בידו לאביי בר אבין ור' חנינא בר אבין לחכמים אע"ג דאבידה מדעת היא ואינו חייב בהשבתה כיון שנטלה מיד התינוק נתחייב בהשבתה.

נטלה החנוני למוד בה לאחרים הוי שואל שלא מדעת ולחכמים הוי גזלן ואין השבת גזלן אלא עד שתבא לידי בעלים והשבה ליד התינוק לאו השבה היא ולרבי יהודה שואל שלא מדעת הוי שואל וצריך להחזיר למקום ששאלו ולכן כשמחזירו ליד התינוק הוי השבה.

מברכותיו שהקב"ה בירך ישראל בכ"ב אותיות התורה מא' ד'אם בחקתי תלכו' עד ת' ד'ואולך אתכם קוממיות', וקללן בה' אותיות מאות ו' ו'אם בחקותי תמאסו' עד מ' ד'ואת חקותי געלה נפשם' ומשה רבינו בירכן מאות ו' ד'והיה אם שמוע' עד אות מ' ד'לעבדם', וקללן מאות ו' ד'והיה אם לא תשמע' עד סוף כל האותיות וחזר מהתחלת האותיות עד אות ה' ד'ואין קונה'.

יום שישי פרשת שמיני - כ"ה ניסן תשע"ז

דף פ"ט ע"א

'איפה שלימה' דאין גודשין במקום שמוחקין ואין מוחקין במקום שגודשין אפילו אם מוחלין זה לזה, שמא יראו אחרים ויחשבו שזהו מנהג המקום ויבאו לרמאות ואפילו גודש ומוסיף על הדמים או מוחק ופוחת מן הדמים שנאמר 'איפה שלימה וצדק' דעדיין יכול לבא לרמאות אם יראו הגדישה או המחיקה ולא יראו תוספת או פחות הדמים.

'אבן שלימה' אין שוקלין בשוה במקום שמכריעין ואין מכריעין במקום ששוקלין בשוה שיחשבו שזהו מנהג המקום ויבאו לידי רמאות ואפילו אם מוסיף או פוחת דמים שנאמר 'אבן שלימה וצדק'.

'לא יהיה בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה' לא יהיה ממון בביתך אם אתה לוקח בגדולה ומוכר בקטנה, וכן דורשין הפסוק 'לא יהיה לך בכיסך אבן גדולה וקטנה'.

'אבן שלימה וצדק איפה שלימה וצדק יהיה לך' דאם יהיה אבן שלימה וצדק יהיה לך ממון, דהנושא ונותן באמונה יתעשר.

'אבן שלימה וצדק יהיה לך' שמעמידים ממונים לענוש ולהכות מעוותי מידות, לפי הברייתא אין מעמידין ממונים לשערים שלא ימכרו ביוקר דאם אחד ימכור ביוקר זה שצריך למעות ימכרנו בזול וילכו הלוקחין אצלו וזה שמוכר ביוקר ימכור גם כן בזול, לרמי בר חמא א"ר יצחק מעמידין גם לשערים מפני הרמאין שימתינו עד שימכרו המוכרים בזול ואח"כ ימכור ביוקר, או שיאמרו שמוכרים ביוקר משום שהוסיפו במדה ושאר מיני רמאות.

בית דין קדמונים התקינו המדות ליטרא וחצי ורבע ליטרא ולא פחות מזה שלא יבאו לרמות דזהו רביע.

היה מבקש ממנו שלשה רבעי ליטרא לא ישקול שלשה רבעי ליטרא אחת אחת שיפסיד המוכר כיון דאי אפשר לצמצם אלא נותן ליטרא בכף אחד ושלשה רבעי ליטרא בשר ורביע ליטרא בכף שניה.

מאזנים של צורפי נחושת וברזל התלויות בגג הבית

צריך הרחקה ג' טפחים מן הגג ומן הארץ שלא יגע בגג ובקרקע בשעת הכרעה ויחזור וירד או יעלה מהר ויאמר שכבר הוכרע, והקנה שהחבלין תלוין בראשיו והחבליים יהיו י"ב טפחים, מאזנים של מוכרי צמר וזגגין תלויה באויר וגבוה מן הארץ שני טפחים והקנה והחבליים ט' טפחים, של חנוני ובעל הבית תלויה באויר וגבוה מן הארץ טפח וקנה וחבליים ששה טפחים, מאזנים של כסף וזהב תלויה באויר וגבוה מן הארץ ג' אצבעות ואין ידוע גודל הקנה והחבליים.

אין חלקי מאזנים מקבלים טומאה, אלא אם יש בה כשיעור לענין מקח וממכר כנ"ל דאם לא כן לא חשיב כלי כיון דאסור לשקול בהן.

דף פ"ט ע"ב

אין עושין [כובד] המשקלות בעץ ובאבר ובמיני מתכות מעורבים ושאר מיני מתכות שפוחתים והולכים ועושה מאבן וזכוכית.

אין עושין המחק [לדחוק בו המדה] של דלעת שאינו נכנס כל כך במדה ומפסיד המוכר, ולא של מתכת שמכביד ומפסיד הלוקח, אבל עושהו של זית ואגוז ושקמה ואשברוע.

אין עושין המחק מצד אחד עב ומצד אחר קצר דכשקונה ימחוק מצד העב שאינו נכנס יפה וכשהוא מוכר ימחוק מצד הקצר דנכנס יפה.

לא ימחוק פעם אחת במהרה, ולא מעט מעט שמוחק טפח ומגביה וחוזר ודוחק את המדה אלא או הכל בפעם אחת בנחת או פעם אחת עד חצי המדה וחוזר ומוחק חצי המדה השנית.

'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם' דחכמים אמרו מיני עוולות במידות שלא יאמרו הרמאים דאינם בקיאים במעשה ידינו, אע"פ דאפשר דילמדו ויבאו מתוך כך לרמאות יותר.

'לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה', במדה שלא ימדוד באותו חבל לשני שותפים א' בימות החמה שהחבל יבש וקצר ולהשני בימות הגשמים שהחבל לח ויותר ארוך, במשקל שלא יטמין משקלותיו במלח שמכבידן, במשורה [היא א' משלושים וששה בלוג] שלא ישפוך היין בחוזק דעולה הקצף ונראה מלא, וק"ו בכלי יותר גדול.

אסור לשהות מדה חסירה או יתירה בתוך ביתו, ואפילו היא עביט של מי רגלים, לרב פפא במקומות שממונה המלך עושה חותם על המדות מותר דאין הלוקח קונה עד שיראה חותם המלך, וכן מותר במקומות שממוני המלך בודקין המדות, והגמרא חולק דלפעמים ערב שבת בין השמשות שהכל טרודים ולא ידעו.